

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Kristendommen og arbeidet. — «Norvegia Catholica 1843—1943». — Birgittasøstrene. — Peter Valentinus Paquay. O.F.M. — Religion er forbudt. — † Fru Marie Woxen. — Confitteor! — Din messe og ditt liv. — Herhjemme.

Kristendommen og arbeidet.

I V Osservatore Romano for 23. januar har Luigi Civardi skrevet følgende instruktive artikkel:

Mange dokumenter er blitt bevart som viser kristendommens betydelige fortjenester for den rette vurdering og dermed frigjøring av arbeidet. Det første dokument er selve evangeliet, som på en meget inntrengende og manende måte stadfester arbeidets rett og verdighet gjennom arbeideren Kristi eksempel.

Den kristne samvittighet har til alle tider energisk protestert imot den økonomiske liberalismes teori og praksis som går ut på å betrakte arbeidet som handelsvare. Men nå, etter to tusen år, er vi altfor tilbøyelige til å glemme, at det på Kristi tid ikke var arbeidet i seg selv, men arbeideren som ble betraktet og behandlet som en kjøpeartikkel.

På dette punkt var det i den hedenske tidsalder en tydelig overensstemmelse mellom teori og praksis, skole og liv, filosofi og rettsvesen. Filosofene sto side om side med lovgiverne, moralistene med stor-kapitalistene, som blant sine store rikdommer også regnet med slaver i tusenvis.

Den vise og måteholdne Cicero skriver i sin bok «De officiis» — som ellers inneholder mange prektige sentenser — ordrett følgende: «Alt håndverk må betraktes som foraktelig. Arbeidet kan ikke ha noen heder.» Disse ord vilde i dag selv den mest forstokkede reaksjonære skamme seg over, men på den tid vakte de ikke den minste forbauselse.

Dette er forklaringen på at de «frie» håndverkere i det romerske imperium på Kristi tid bare dannet et ubetydelig mindretall. Nesten alt håndverk — både industri- og jordbruksarbeid — ble da utført av slaver, så at håndverk var ensbetydende med slavearbeid.

Og slavene var — som vi vet — folk uten rett og forsvar. De var ikke arbeidere, men verktøy.

I vår tid er det opprettet lovlig anerkjente foreninger for dyrebeskyttelse. Men den gang var det ingen lov som beskyttet slavene. Om slavene kunde man derfor si, at de ble dårligere behandlet enn dyrene.

Men enno mer ynkes vi over slavene når vi betrakter deres familieforhold, hvis vi tør bruke dette uttrykk, for i virkeligheten hadde de ingen familie. Som folk uten rett hadde de ikke engang rett til å gifte seg. Eller bedre sagt: de fikk lov å leve sammen når det var i slaveeierens interesse. Men dette var jo ikke det vi forstår ved ekteskap, for slavens herre kunde etter behag slå dette samliv i stykker. Det hendte også ofte at mann og kone ved sin herres død ble solgt til to forskjellige slavehandlere, og da ble disse to skilt fra hverandre i kraft av kjøpekontrakten.

Følgelig var slavens avkom «kapitalens» produkter, likesom dyrenes og fruktens på marken. Et slavebarn hørte ikke sine foreldre til, men deres herre, på samme måte som hyrden betrakter et nyfødt lam som sitt.

«Kan de vel være familiefedre som er slaver?» spurte Plautus. Og en annen ansett forfatter, den rettslærde Ulpianus, forteller oss at noen slaveeiere oppmuntret sine slaver til arbeid ved å si: «Arbeid og strev, og da vil jeg i mitt testament pålegge min sønn at han gir dere deres barn til gave.»

Akkurat da slaveriet hadde nådd kulminasjonspunktet i villfarelser og grusomheter, kom Kristus til jorden for å rette disse håpfulle ord til den undertrykte masse: «Løft deres hoder, for deres frelse er nær!» Han brakte en hel omveltning i situasjonen. Det som i den hedenske verden ble betraktet som skam, gjorde Han til heder; og det som ble skydd som en forbannelse, skulde nå bli traktet etter som etter en ærestitel.

Jesus Kristus var som Gud av guddommelig adel og som menneske fra Davids kongelige slekt. I hans

ærer strømmet adelig blod også i verdens øyne. Også profetene skildret Ham som den mektige konge som skulde gjenopprette sine fedres trone og frelse Israel fra de fremmedes åk.

Men alle beregninger, alle forutsigelser, alle menneskelige håp slo feil, idet den ventede gjenreiser av Davids trone ble håndverker.

Evangeliet beretter oss nøkternt denne merkelige sannhet. Guds sønns profesjon er uten omsvøp angitt som i offisielle registrer: «Faber», tømmermann av håndverk. Hans rike er verkstedet, hans szepter et stykke verktøy. Den sosiale klasse som hedningene i sin alminnelighet foraktet, kan rose seg av å ha talt ham blant sine egne.

Noen spør forarget: «Hvorfor har Frelseren tilbrakt nesten hele sitt liv i en tømmermanns verksted? Kunde han ikke ha viet sin tid til bedre ting, til et mer opphøyet og fremtredende yrke til frelse for menneskene?»

Disse folk glemmer denne store sannhet: I Nasarets verksted begynte den mest storartede og velgjørende sosiale reform som verden aldri har sett maken til: «Arbeidets ærefulle gjenreisning». Et slikt foretagende som rystet et av hedenskapets sterkeste fundament, slaveriet, kunde vanskelig gjennomføres bare ved å forkynne en ny lære, hvor storslått og innlysende den enn var. Det trengtes et kraftigere grunnskudd, nemlig et opphøyet eksempel: Gudmenneskets eget.

Siden Kristus selv har håndtert øks og sag kan ingen arbeider mer bli gjenstand for forakt. Tvertimot bør hver arbeider no bli omgitt med særlig omsorg og dyp respekt, fordi han har det store privilegium å kunne regne Kristus i sine egne rekker. På grunn av sin profesjon likner han selve Kongenes Konge.

Uten Kristi komme på jorden, uten Nasarets verksted, uten kristendom, som har spredt dette lys fra

det mørke og tause verksted i Nasaret, vilde arbeideren den dag i dag mer eller mindre ha vært i den samme foraktelige stilling som den hedenske slave.

Alle de som i dag under hvilken som helst himmel, og under hvilket som helst banner kjemper for å forbedre arbeiderklassens materielle og moralske livsvilkår — alle de som er ærlige forkjempere for proletariatets sak, går i Kristi fotspor. Alle ånder og lever, omenn ubevisst, i den samme atmosfære, som er blitt skapt av kristendommen for to tusen år siden.

Hvis verden ikke var blitt gjennomstrålet av den guddommelige arbeiders lysende eksempel vilde det i dag ikke være partier og institusjoner, som har valgt seg som banner: arbeidets forsvar. Det gjelder selv om det ved en tragisk og ondskapsfull ironi står skrevet på deres banner: Ned med Kristus.

Historien har kanskje aldri opplevd en sørgeligere profanasjon og grovere utaknemlighet enn den at Han, som har gjenreist arbeidet, og har gitt arbeideren hans frihet og verdighet tilbake, og som bekjempet all urett og vold, er blitt framstilt som de samvittighetsløse utbytteres forsvarer og arbeidernes fiende — og at hans bud, hans religion, som er rettferdighet og kjærlighet, ved en forslitt talemåte er blitt betegnet som «opium for folket».

Er det ondskap eller uvitenhet?

Kanskje begge deler. Det er en grunn mer hvorfor det katolske apostolat høylydt må forkynne den historiske sannhet, som vi i denne artikkel så vidt har antydnet. Det er mer enn nødvendig at alle, både de uvitende og villedte arbeidere, får kjenne den rikholdige dokumentasjon av det som kristendommen har gjort til arbeidernes frigjøring. Hvert dokument må dras fram i lyset — fra det første dokument «Kristi evangelium» til det siste — Kristi stedfortreders, pavens radiotale.

(Oversatt av G. H.)

„Norvegia Catholica 1843-1943.“

Verket om Moderkirkens gjenreisning i Norge.

Av pater Finn Thorn, O.F.M.

Vi kan i år feire hundreårs jubileum for opprettelsen av St. Olavs menighet i Oslo. I den anledning har det Apostoliske vikariat utgitt et minneskrift under titelen «Norvegia catholica 1843—1943.»

Det er med glede og forventning man begynner lesningen av dette nettopp utkomne verk. Det må jo sies å være noe av en begivenhet at vi no har fått en historisk beretning om Moderkirkens gjenreisning i vårt land. Når så forfatteren, Mgr. dr. Karl Kjelstrup, også har føyet til et kapittel om «Framtidsutsiktene i Norge», betyr det intet mindre enn at vi her har for oss et verk om hva den katolske kirke har utrettet i Norge etter refomasjonen og

hva den håper å utrette i framtiden. Boken henvender seg derfor til en større lesekrete enn bare vår katolske menighet. Forfatteren sier da også i forordet: «Det er mitt håp at boken vil bidra til å vekke en øket interesse for Moderkirkens arbeid i vårt land.» At ingen ringere enn professor dr. Oluf Kolsrud har sett gjennom manuskriptet og gitt gode vink og verdifulle opplysninger viser også at vi har for oss et historisk verk som har krav på en særlig oppmerksomhet.

Det er et betydelig og krevende arbeid som ligger bak utgivelsen av denne bok. Forfatteren har måttet gå igjennom et omfattende kildemateriale. Da verket

er rikt på detaljer og opplysninger forstår man at det har krevet et årelangt arbeid å samle alt materialet. Når man så vet at forfatteren har fullført arbeidet under meget sviktende helbred, så blir resultatet enno mere imponerende. Mgr. Kjelstrup har selv ytet en så verdifull innsats i arbeidet for Moderkirkens gjenreisning i Norge, at man skulde ønske å kunne gi ham den fulle og uforbeholdne anerkjennelse for hans verk. Men hvis man tar i betraktning at verket henvender seg til en større lesekrete, slik at det m. a. o. vil gi den norske almenhet beskjed om hva den katolske kirke har vært og hva den vil være for vårt folk, da kan man ikke unngå å ta visse forbehold.

For det første må det sies at fremstillingen er altfor sterkt preget av forfatterens personlige syn på personer og begivenheter.

Det som man også må beklage er at en del uttrykk i verket kan komme til å virke sårende på ikke-katolske lesere. Når forfatteren f. eks. sier at «lutherdommen herjet og plyndret», og når han taler om de «landevegstravere som soler seg i en privilegert «statskirke-kristendom» som hverken pålegger plikter eller krever ofre», så rører han ved så såre og ømfindtlige spørsmål at man skulde ønske tonen hadde vært mere kjærlig og forståelsesfull.

De nasjonale argumenter til fordel for fedrenes kirke har en bred plass i dette verk. Man merker at dette ligger forfatteren varmt på hjertet. Men det hadde vært ønskelig at de avgjørende religiøse motiver for Moderkirkens gjenreisning i Norge hadde kommet mere til sin rett. Forfatteren sier med rette at det er klare linjer i tro og sedelære og en etisk betonet forkynnelse vår tids søkende sjeler lenges etter. Men så føyer han til: «uten fraser og oppstyttet gudelig prek». En slik skrivemåte gir dessverre uvilkårlig det inntrykk at vi katolske kristne ser ned på våre i troen fraskilte brødre.

Vi kan ikke vente noen framgang for den katolske kirke i Norge før våre protestantiske brødre forstår at vi katolske kristne omfatter dem med forståelse og kjærlighet. Vi må ikke først og fremst se på dem som motstandere, men som sjeler som — enten de selv er klar over det eller ikke — lider under følgene av Luthers kirkeomveltning. Det er trangen til å tjene disse sjeler, trangen til å gi dem det vi selv har fått, som gir den katolske kirkes virksomhet i Norge dens eksistensberettigelse.

For oss katolske kristne har det ofte vært vanskelig å oppdage den kristne nestekjærlighet bak de fanatiske angrep som vi leilighetsvis har vært gjenstand for, særlig fra sekterisk hold (skjønt også statskirke-prester, og det endog blant de mere framtrædende, ofte har vist en beklagelig mangel på kristelig vidsyn og nestekjærlighet). Så lenge slikt enno forekommer, såvel fra katolsk som protestantisk hold, kan man ikke undres over at vi enno er kommet så kort i arbeidet for å læge de sår som kirkesplittelsen i det 16. årh. har tilføyd Kristi kirke.

Et annet forbehold som må tas er at forfatteren så konsekvent gjennomfører det syn at den katolske virksomhet i Norge er en misjonsvirksomhet. Jeg

tviler ikke på at forfatteren er enig i at det bare kan bli tale om «misjon» i overført betydning. Men også dette emne er så ømfindtlig at man skulde ha ønsket en noe mere nuansert framstilling. I kapitlet om «Nordpolsmisjonen» har vi således et eksempel på et misjonsforetagende som må sies å ha vært blottet for såvel psykologisk som historisk og teologisk forståelse av den religiøse og kirkelige situasjon i Norge.

Når disse forbehold er tatt er boken av stor verdi, særlig for katolske lesere. Den inneholder en mengde interessante detaljer og opplysninger om våre menigheter, deres grunnleggelse og vekst. Kapitlet om «Den katolske litteratur i Norge» leser man med særlig interesse. Likeledes kapitlet om «Navngjetne norske konvertitter i de siste 100 år.» Derimot savner man en utførlig omtale av Kirkens innsats på det sosiale og karitative område.

En opplevelse er det også å stifte bekjentskap med de mange betydelige og særpregede presteskikkelser som har virket i Norge. Man blir varm om hjertet når man ser hvilken sum av selvforglemmende og selvoppofrende arbeid disse menn har ytet. Her føler man trang til å takke forfatteren for at han har viet disse menns ettermæle den oppmerksomhet de fortjener. Ikke minst står vi norske katolikker i stor takknemlighetsgjeld til de utenlandske prester og søstre som har forlatt heim og fedreland, og som under de vanskeligste forhold utrettelig har virket for at Moderkirken igjen skal få heimstavsrett i Norge. Dette er ting som enhver katolikk bør ha kjennskap til. Det må derfor sies å være en plikt for enhver katolikk å anskaffe seg dette verk. En rekke tabeller og registre øker dets verdi som katolsk håndbok.

Boken er også utstyrt med et rikt billedmateriale. E. S.

Ved en beklagelig feiltagelse er det i boken angitt at St. Olavs menighet, Oslo, er opprettet palmesøndag 9. april 1843. Etter de mest autentiske kilder som no først er kommet Vikariatet i hende, er den riktige dato påskesøndag 16. april.

Birgittasøstrene. — „Ordo Sanctissimi Salvatoris“.

Av biskop Johannes Erik Müller.

Denne artikkel av Sveriges Apost. Vikar er oversatt fra «Kat. Församlingsbladet» av Ivan B.-W.

I et foregående nr. av «Församlingsbl.» har vært inntatt den gledelige underretning fra Rom at moder Elisabet Hesselblads religiøse institusjon, våre Birgittasøstre, av d. hel. Fader, gjennom reskript av Congregatio Religiosorum nr. 1983 av 12. sept. 1942 er blitt tildelt den utmerkelse å få bære navnet «Ordo Ss: mi Salvatoris», altså den gamle Birgittinerordens navn. Som motivering herfor angir det pavelige aktstykket at den av moder Elisabet stiftede virksomhet er en levende gren av den hellige Birgittas stiftelse.

Dette innebærer en stor ære fra den Hellige Stols

side, som alle våre hl. Birgittavenner og ikke minst vi svenske katolikker bør glede oss over sammen med moder Elisabet, søstrene og deres heim hos oss i Djursholm og Vadstena. Denne utmerkelse er dessuten så meget større som moder Elisabets Birgittinske gren ifølge sine konstitusjoner i motsetning til ordenens gamle klosterkanonisk ikke eier *vota solemnica* (høytidelige løfter), uten bare enkle slike, og heller ikke pavelig klausur, men bare biskoppelig (dvs. stiftsbiskopen kan dispensere), da karakteren og navnet av orden i alminnelighet ifølge den kirkelige lov omslutter begge disse krav og forutsetninger, altså både *vota solemnica* og streng pavelig klausur. I de nyere kongregasjoner derimot gjelder *vota simplicia* (enkle løfter) og biskoppelig klausur. Den pavelige lisensen er altså et stort velynderbevis, et privilegium. Denne utmerkelse kom imidlertid ikke overraskende på de i saken innvidde, men kunde ventes, ettersom kardinalkollegiet i Rom og de biskoper, under hvilke de andre klostre i moder Elisabets ordensgren hører, allerede tidligere stilltiende eller utrykkelig hadde billiget denne betegnelse av Birgittordenen eller Sankt Salvatorordenen. En verdifull erkjentlighet og høy anerkjennelse ligger også i reskriptets motivering: moder Elisabets institusjon får motta utmerkelsen derfor at den «er en levende og blomstrende gren av den hl. Birgittas gamle stiftelse».

Denne pavelige kunngjørelse bortfeier alle så vel berettigede som uberettigede betenkeligheter, som vi har lagt merke til at en del av våre katolikker har næret og som har vært egnet til å minske eller forstyrre tilliten til moder Elisabets livsgjerning. For mindre innvidde kunde det se ut som om den var av en lavere klasse eller grad, men den hl. Stol konstaterer den nye virksomhets kontinuitet med den hl. Birgittas gamle orden. Av dekretets ingress fremgår at nettopp dette var et utslagsgivende motiv for indulte.

Det finnes de som har spurt: «Hvorfor har moder Elisabet stiftet sitt nye samfunn? Kunde hun ikke selv ha gått inn i et kloster av den gamle opprinnelige observans og tradisjon og i tilslutning til det den hl. Birgittas orden kunde vende tilbake til Sverige i samme skikkelse som den engang gikk ut?»

Svaret herpå lyder: Den svenske dissenterlov av 31. desember 1873 bestemmer ifølge paragraf 12: «Munker eller nonneordener eller klostre må ikke i riket innrettes.» Dermed forbyr vår svenske lov — beklagelig nok — klostre og ordener i strengeste forstand med *vota solemnica* og pavelig klausur slik de besto før reformasjonen. Loven gjør ikke noen unntagelse for den hl. Birgittas, vårt lands største datters innsats. Da no moder Elisabet ønsket at den hl. Birgittas verk atter skulde få heimstavsrett i hennes land, virke blant oss, være landet til gavn og velsignelse, hadde hun for å unngå vanskeligheter og konflikter ikke noe annet valg enn å stifte en ny gren i moderne former, som i sine regler ikke offisielt fastholder streng pavelig klausur og *vota solemnica*. Denne gren fikk heller ikke være kontemplativ som de gamle Birgittinerklostrene, men skulde ha muligheter å kunne skjøtte et utadvendt arbeid for at virksomheten skulde kunne bestå og søstrene ha et enkelt levebrød her i landet.

Det var altså kjærlighet til vårt folk og til den hl.

Birgittas kirke i Sverige som tvang moder Elisabet å gjøre disse innrømmelser, diktert av forholdene i vårt land og nødvendige forutsetninger for den hl. Birgittas tilbakevenden og opphold hos oss. Dessuten hadde heller ikke noen av de gamle klostre utenfor Sverige penger eller personale å avse for Sverige. Den hl. Fader har no høytidelig godkjent denne moder Elisabets storsinnede, modige og kloke beslutning, hennes endringer og motivene til dem og velsignet dem.

Tross disse endringer besitter hennes ordensgren dog ikke mindre av ekte birgittinsk ånd. Ti det er ånden som det kommer an på, ikke bokstaven, og denne ånd kan være like livskraftig i den nye gren hvis statutter også sammenfatter det beste og mest prøvede av den hl. Birgittas ånd og de gamle ærverdige tradisjoner. Man kan nesten være sikker på at den hl. Birgitta med hele sin praktiske sans og sin karakteristiske evne til å løse alle problemer i sin tids ånd i våre dager vilde ha grunnlagt sin orden i en ånd som passet med nutidens krav. Denne ånd har det første kristne fromhetsidealet i heimen i Nasaret med Jesus og Maria som midtpunkt og tar som motto: Ora et labora — be og arbeid. Moder Elisabets Birgittaorden er den i Sverige best mulige og under våre nuværende forhold mest passende gren av den hl. Birgittinske orden. Denne avgjørelse av kirkens høyeste ledelse er jo også egnet å fjerne alle eventuelt forekommende betenkeligheter vedkommende «Pia Unio S. Birgittae» eller den sammenslutning av katolikker, som besjelet av den hl. Birgittas ånd, men ikke føler kall til eller er forhindret å inntre i kloster, forplikter seg til at ute i verden gjennom et i sannhet kristelig liv etter den hl. Birgittas forbilde og i tilslutning til en komité av Birgittasøstre, å oppnå større fullkommenhet i sambånd med Kristus i Gud.

Denne fromme forening stiftedes i Sverige i 1932 etter anbefaling av den hl. Stol (S. Congregatio Religiosorum) med undertittel: «Bröder och systrar av den hel. Birgittas kongregation», i tilslutning til St. Birgittakommuniten i Djursholm. Den fikk kirkelig approbasjon ved at dens statutter ble biskoppelig godkjent 29. mai 1932.

Medlemmene leser daglig hymnen «Ave Maris Stella» med et Fader vår og Hill Deg Maria, dessuten en fastsatt bønn for Skandinavias tilbakevenden til Moderkirken og om Guds velsignelse over det Apostoliske Vikariats og prestenes arbeid.

Statuttene med seremoniell og daglige bønner, trykt med biskoppelig approbasjon 1935 kan fåes hos våre Birgittasøstre i Djursholm og Vadstena. Det er her altså spørsmål om en kirkelig offisielt godkjent og varmt anbefalt from forening (Pia Unio). Privat og uoffisielt kalles medlemmene også «oblater» av den hl. Birgitta. Den kirkelige lovebok inneholder ingen bestemmelser angående oblatinstitusjonen. Ordet er brukt i ordensvesenets historie og brukes også i dag i flerfoldig betydning for forskjellige religiøse institusjoner. Det finnes derfor neppe noen kirkelig hindring for å kalle medlemmene av «Pia Unio» oblater i ordets videre mening. De er dog ikke og får ikke jevnstilles med oblatene av benediktinerordenen som av pave Leo XIII fikk samme kirkerettslige stilling innen denne orden som andre mannlige ordeners tertiærer (tredje orden). Tertiærer av den

hl. Birgitta er derfor ikke mulige, all den stund en mannlig Birgittinerorden ikke eksisterer. Denne hindring gjelder ikke bare for moder Elisabets nye gren av den Birgittinske familie, men også for de gamle strengere klostere. Det er altså feilaktig å tro at de gamle birgittinerklostre har større rett til å få tilslutning oblater eller tertiarer i egentlig mening. Dertil fordres en av den Apost. Stol godkjent regel (Canon 702). Også disse klostre mangler den annen forutsetning — den mannlige gren. Hvor det ikke før finnes to andre ordener (mannlig og kvinnelig) består det uten pavelig indult ingen mulighet for en tredje orden av i verden virkende religiøse personer. Likeså uberettiget er det å tro at man gjennom tilslutning til et av de gamle klostre f. eks. Birgitta-klostret «Syon Abbey» i England får del i større åndelige velsignelser. Disse birgittinerklostre av gammel observans mangler dessverre levende forbindelse og nesten all kontakt med hverandre. (Anstrengelser fra forskjellige hold å sammenføre dem til et forbund har dessverre hittil ikke ført til noe resultat.) Det er heller ikke lykkes den hl. Birgittas orden å innføre en felles gyldig ordenforfatning eller en for alle klostre felles bindende konstitusjon. De enkelte Birgittaklostre kan uten særskilt privilegium altså gjennom forstandernes og søstrenes vilje kun gi del i sine egne åndelige velsignelser, som bønn, offer, gode gjerninger, men ikke i andre klostres åndelige skatter og fortjenester. I dette henseende kan «Ordo S. Birgittae» av nytt svensk preg, som omfatter åtte forskjellige klostre med ca. åtti søstre — skjenke like meget om ikke mere enn noen av de gamle klostre.

Vi må altså nære full tillit til moder Elisabet Hesselblads store verk, hennes nye gren av St. Birgittas orden, som allerede før hadde mottatt den Hl. Stols «decretum laudis» og no er høytidelig erklært som en ekte kontinuerlig gren av «Ordo Ss:mi Salvatoris». Vi svenske har all grunn til at på alle måter fremme denne nye gren som vår store hellige Birgittas største verk og skjønneste skapelse av stor betydning for vårt land. Vi må fremme den som en viktig kirkens oppgave og som en skjønn fellesoppgave i og for Sverige.

Pater Valentinus Paquay O.F.M.

Skriftemålets apostel.

Av pater Leo van Eckern. O.F.M.

Om kvelden på sin oppstandelsesdag kom Kristus til sine disipler som var samlet i Jerusalem. «Fred være med eder,» slik lød hans hilsen. Og Han viste dem sine hender og sin side. Disiplene ble usigelig glade. Og så sa Han disse vendinge ord: «Likesom Faderen har sendt meg, således sender jeg også eder.»

Det er veldig. Disse mennesker får en guddommelig sendelse, en sendelse fra Kristus selv. Og se, Kristus ånder på sine apostler og sier til dem: «*Ta imot den Hellige Ånd. Dersom I tilgir noen syndene, er de tilgitt, dersom I beholder dem, er de beholdt.*» (Joh. XX 23). Det er skjedd. Gud har lagt sin makt

i menneskehender, idet Kristus har gitt sine apostler og sine gyldig vigslende prester makt til å tilgi syndene. Likevel er skriftemålets sakrament ofte utsatt for store misforståelser, og derfor vil jeg fortelle dere hvorledes en from prest, pater Valentinus Paquay O.F.M. som døde 1. jan. 1905, har arbeidet som skriftefar. Hans virke i denne egenskap har grepet meg mere enn de mange teologiske avhandlinger som jeg har lest om skriftemålets sakrament.

Pater Valentin Paquay har tilbrakt den største del av sitt liv, dvs. mere enn 100 000 timer i skriftestolen, hvor han som en god åndelig far ga sine skriftebarn nådens liv tilbake, eller næret og styrket det. Især utmerket han seg ved sin store standhaftige og uselviske kjærlighet. Det var Kristi guddommelige kjærlighet som drev ham til uten opphør å rekke den nodstedte synder sin hånd. Han var alltid rede til å hjelpe. Han tok imot: fattige eller rike, kvinner eller menn, voksne eller barn, lærde eller ulærde, med den samme kjærlighet og omsorg, for han lot seg ikke lede av kjød og blod, men av Kristi kjærlighet. Når han av og til viste noen forkjærlighet, så gjaldt det de mest ulykkelige, de dypest falne. Han kjente ikke til antipati eller misunnelse i sitt prestelige arbeid, og var overbevist om at andre prester var dyktigere enn han. Ingen møyne, intet arbeid var for tungt for ham når det gjaldt sjelenes helliggjøring. År etter år, om vinteren og sommeren, i regn, kulde og snø, så man ham gå i sin brune kutte gjennom Hasselts gater for å høre det ukentlige skriftemål i de mange klostre i og utenfor Hasselt. Med en himmelsk tålmodighet og en vidunderlig omhet ga han alle råd og trøst. Når man om natten banket på klosterets dør for å be om hans prestelige hjelp for en syk, ble han aldri ergerlig, men gledet seg over å kunne gjøre en god gjerning til Guds ære og sjelenes frelse. En gang ba han som gammel mann to timer på kne hos den døende hustru, for ved sin bønn, sitt nærvær og sine oppmuntrende ord å lette hennes overgang til evigheten. I skriftestolen var det ikke vanskelig å åpne sitt sinn for ham. Gjennom lang erfaring kjente han den menneskelige svakhet tilstrekkelig til aldri å forundre seg, selv ikke over det dypeste fall i synd, fordi dette jo kunde skremme den oppriktige synder. Her viste pater Valentin stor imøtekommenhet, megen finfølelse og moderlig mildhet. Den ringe oppfatning som han hadde om seg selv, gjorde ham dessto mere medfølelse med andres elendighet. Han ydmyket seg mer i skriftestolen enn sine skriftebarn. Derfor skriftet de også så gjerne hos ham.

Aldri sa han et bittert ord. Vennesæl og tålmodig tiltalte han de dypest falne og de mest ufølsomme syndere. Derved ble noen syndere grepet slik at de sa: «Nei, pater, det er altfor stor godhet, det tåler jeg ikke.» Hans godhet ble da også kjent over alt, og menn som i tyve, tredve år hadde holdt seg borte fra kirken, tilkalte ham ofte til sitt dødsleie. Selv de mest forherdede hjerter kunde ikke motstå hans kjærlighet og ofte hørte han i sin skriftestol folk gråtende og fulle av anger bekjenne sine begåtte syndere. Tross sin ømme kjærlighet smigret han ingen og glemte aldri sin prestelige verdighet.

Pater Valentin var i skriftestolen ikke alene en åndelig far, men også en åndelig lege som forsøkte å helbrede sjelene fra syndens sykdommer. Enhver ga han den

nødvendige tid til rolig å uttale seg, men aldri lot han seg rive med til unyttige samtaler. Ved sin rolige væremåte vant han da også fullstendig skriftebarnets tillit, som derfor lettere bekjente sin synd, og var pater Valentin kjent med syndens tilstand, ga han straks det rette lægemiddel. I skriftestolen brukte han ikke mange ord, men de korte og tydelige formaninger som han ga, forfeilet nesten aldri sitt mål. «For en underlig mann,» sa en gang en prest etter sitt skriftemål; «han sier nesten ikke noe og likevel føler man seg tilfreds og lykkelig.»

Hans dyktighet som åndelig lege var især påfallende når han måtte behandle dem som like inntil dødsøyeblikket nektet å motta Kirkens nådemidler. Men det varte i alminnelighet ikke lenge før pater Valentin hadde omvendt dem og forsonet dem med Gud innen de gjennom dødens mørke port gikk inn i evigheten. Han beroliget dem, ga dem håp, men våget i begynnelsen aldri å tale om skriftemål. I stedet begynte han å tale med dem med en slik tålmodighet og overbevisning at den døende til slutt holdt på å skrifte nesten uten selv å legge merke til det. Det store legemiddel som pater Valentin som åndelig lege nesten alltid foreskrev, var den hyppige mottagelse av den hellige kommunion. Det er alminnelig kjent at han også ble anklaget for det. Teologene stillet jo store krav til den hyppige kommunion som derfor var en unntagelse i disse tider. Pater Valentin visste det, men han arbeidet rolig videre og opphørte ikke med å virke for den hyppige mottagelse av alterets hellige sakrament som den daglige næring for våre sjeler. Et år etter pater Valentins død utstedte vår hl. far, pave Pius X det kjente dekret om den hyppige kommunion, som stadfestet at den mening som pater Valentin hadde næret i sitt 50 årige prestevirke, var riktig.

Videre var pater Valentin som skriftefar i sitt hellige embete en rettferdig dommer for den angrende synder som oppriktig anklaget seg for sine synder og var beredt til å gjøre bot for sin overtredelse av Guds lov. Hans lange og rike erfaring, hans dype kunnskap om det menneskelige hjerte, dets tilbøyeligheter og svakheter, hans vidunderlige innsikt i de mange farer som truer sjelene i verden fra alle kanter, og hans teologiske kunnskap gjorde ham til en utmerket dommer som ved en hurtig, men kyndig undersøkelse allerede fra begynnelsen av vant skriftebarnets sympati. Ja, det hendte ikke sjelden at han selv skriftet skriftebarnets synder, så en bare behøvde å svare ja. Noen forteller at han har minnet dem om de synder som de glemte å skrifte. Hvor dypt han var gjennomtrengt av sin verdighet som åndelig dommer, kunde en se når det øyeblikk var kommet da han felte barmhjertighetens hellige dom. Da løftet han i hellig ærbødighet sin høyre hånd høyere opp, uttalte langsomt og med ettertrykk den hellige absolusjons ord mens han gjorde et stort korsetegn over skriftebarnet.

Til slutt må skriftefaren også utøve læreembedet. Derfor kaller teologene skriftefarens embete: «ars artium», dvs. kunnskapenes kunnskap. I mange år må en ved en grundig teologisk utdanning forberede seg til dette hellige embete. Den unge frater Paquay var begavet med en skarp og praktisk forstand og en vidunderlig hukkommelse. Etter sitt novisiat fikk han utmerkede lærere i de forskjellige prestelige vitenskaper. Pater Servatius

Dirks O.F.M. og pater Pius van der Velden var strålende professorer og kjent for deres teologiske verker. Under ledelse av disse utmerkede lærere gjorde frater Valentin mer enn alminnelig fremgang i de hellige vitenskaper. Talløse personer, menn fra alle stender: prester, klosterfolk, prelater, endog biskoper reiste fra alle kanter til Hasselt for å skrifte hos ham eller for å be ham om råd og det ikke alene fra Belgia og Nederland, men også fra Tyskland, Frankrike og England, ja endog fra de Forente Stater fra Amerika og fra Afrika. I 1896 fikk han ca. 500 brever hvori man ba ham om råd.

Enkelte tillot seg å insinuere at han ikke var stiv i teologi. Men da man mai 1901 spurte mgs. Doutrelouse, biskop fra Luik, hva han tenkte om pater Valentin og hans handlemåte i skriftestolen, sa han: «Vi har eksaminert ham i hans teologiske kunnskap. Han kjenner sin teologi meget godt og dessuten er han en mann med høye dyder. Hva forlanger De mer av en skriftefar? Vi kan bare si at han fører sjelene til Gud langs særlige veier.» Dette biskoppelige ord inneholder en stor sannhet. Dette overnaturlige lys, denne «sensus supernaturalis» som enhver prest får ved sin hellige vigsel fra Gud, besatt pater Valentin ikke alene i høy grad, men Gud syntes av og til å løfte fremtidens slør for hans øyne og åpenbarte ham ting hvis kunnskap han skjulte for andre. Hasselts innvånere og tallose andre var overbevist om at pater Valentin kunde lese i deres samvittighet, at han kjente deres synder, og at han mer enn en gang fremsatte forutsigelser. Gud ga ham helgeners kunnskap som man ikke lærer i bøker. «Og Gud har gitt ham disse nådegaver», sa mgs. Rutten, biskop fra Luik, «for å gjøre ham til skriftemålets apostel».

Religion er forbudt!

Religiøs undervisning i Sovjetunionen — på skolene blir ungdommen opplært i gudløshet.

Forfatteren av følgende linjer har levet flere år i Moskva og er en av de beste kjennere av sovjet-russisk «kultur».

Innførelsen av bibler og religiøse skrifter på alle språk og for alle religioner er i Sovjetunionen på det strengeste forbudt. De bibler og religiøse og kirkelige bøker som enno finnes, blir systematisk beslaglagt og tilintetgjort. Ettertrykk er forbudt. Man skriver no avskrift etter evangeliene, slik som før oppfinnelsen av boktrykkerkunsten. Det finnes ikke en eneste teologisk bok i noen bokhandel. Religionsundervisningen er forbudt både i stats- og privatskolene og i gudshusene. Ungdommen får ikke lov til å delta i slik undervisning. Religionsundervisningen i heimene er bare tillatt på den betingelse at den ikke foregår gruppevis, og det vil igjen si at man ikk har lov til å undervise mere enn tre barn på en gang, selv om de er medlemmer av en og samme familie. I stedetfor religionen er no den kommunistiske verdensanskuelse, atheismen (gudsfornektelse) innført som undervisningsfag i skolene. Etter en antireligiøs 5-årsplan som er lagt, er nemlig den

antireligiøse undervisning en vesentlig del av den kommunistiske oppdragelse. Religionen blir betegnet som en hindring for framgangen av den kommunistiske kollektivism, proletarenes klassebevissthet og den aktive internasjonaltet. Religionen undergraver etter maktavernes mening barnas opplæring til en materialistisk verdensinnstilling og skader deres psykisk-fysiske sunnhet! Religionen blir videre framstillet som en støtte for den privatkapitalistiske verdensanskuelse. Hovedsaken er å danne en ny, helt gudløs generasjon. Derfor skal idéen om en «fornuftstro» innpodes i massen. Hva som menes med denne «fornuftstro» forklarer de antireligiøse lærebøker i følgende avsnitt som handler om læren om Gud: «Troen på Gud er troen på slaveriet som angivelig ikke bare eksisterer på jorden, men også i hele verdensaltet. Det er klart at det ikke finnes noe slikt i virkeligheten. Likedan er det klart, at disse eventyr hindrer menneskehetens utvikling.»

I et oppdragelsessystem som Sovjet-Russland har satt opp blir lærernes oppgave, nemlig det systematiske antireligiøse arbeid i og utenfor undervisningen, betegnet som «dannelsen av det antireligiøse menneske». På en skole i Moskva spurte læreren for den atheitistiske undervisning klassen (49 barn av begge kjønn i 8-årsalderen) hvem Jesus Kristus hadde vært. Nesten alle de som ble spurt, unntagen 11, ga svar som vitnet om antireligiøs innstilling; noen få unnskyldte seg med at de ikke visste det.

De sovjet-russiske kommisærer for folkeopplysningen har ved flere anledninger ordrett sagt følgende: Vi må begynne et felttog mot de troende lærere. Disse er i og for seg en motsigelse. Undervisningsvesenet må benytte enhver anledning til å erstatte dem med religionsfiendtlige lærere.» G. Plaches («Antireligiøs undervisning i skolene») skriver: «Kirkenes tilhengere blant lærerne må oppspores og uten videre avskjediges. Samtidig må den gruppe av ubesluttsomme lærere som nøler med å begynne det aktive antireligiøse arbeid, vinnes og bringes over på vår side av inspektørene for folkeopplysningen.»

Skolen bekjenner seg altså til absolutt atheisme. Videre gjelder også den lærerike regel at betegnelser og navn som Gud, Jesus, Allah, Muhammed osv. skal skrives med liten forbokstav i motsetning til de ellers gjeldende regler.

Fru Maria Voxen.

Det er ikke mange måneder siden at vi her i «St. Olav» hadde den glede å kunne bringe vår avholdte trosfelle fru Maria Voxen en hilsen i anledning hennes 80 års dag. Og no er hun død og vi kan bare bevitne hennes søstre, som Kirkens trofaste døtre vår innerlige deltagelse.

Det tynnes ut i rekkene av de eldre trosfeller, som har opplevd de tider hvor det å være katolikk virkelig var en krevende oppgave, fordi fordømmene

var så mange og store. Å ha sine meningers mot har alltid med rette vært regnet for en verdifull egenskap — å ha sin trosbekjennelses mot er uendelig meget mer, og det kan fortelles mange gripende beretninger om heltemot, vist i det stille og upåaktet i verdens øyne kan hende, men så meget desto mer betydningsfullt i Guds. Å leve sitt liv «skjult med Kristus i Gud», altså i forening med Krihi hellige Kirke, gir vel ikke ære og berømmelse i verden, men det gir det som er så meget høyere og bedre: det gir en salig død. De mennesker kan Herren kalle plutselig heim — han vet de vil møte vel forberedt for hans åsyn. En slik død, en slik god død for henne selv fikk fru Maria Voxen, og vi kan no bare be for hennes sjel og ønske henne det evige lysets varme og stråleglans.

Stillferdig og fin i hele sin framreden nådde fru Voxen dog å gjøre en betydelig innsats for kvinners rett til arbeid som passer for deres spesielle evner. Hun var således den første kvinne som fikk ansettelse i justisdepartementet, hvor hun virket i 27 år etter at hun først hadde undervist på St. Josefs-søstrenes skole. Overalt vant hun seg bare venner, hvilket ga seg utslag ved hennes begravelse, som formet seg som en gripende minnehøytid. Hun vil lenge bli bevart i kjærlig erindring.

R. I. P.

Confiteor!

*For deg min Gud bekjenner jeg
min syndeskyld, som krenker deg.
Med ydmyk sinn, med anger stor,
jeg kommer på ditt eget ord.*

*Jeg kneler Herre for din fot,
jeg kneler her i bønn og bot.
Du gir meg styrke, lys og fred,
— alt av din rike kjærlighet.*

*Av nådens kilde får jeg del
til liv og salighet for sjel.
La meg i ly av korsets tre,
din guddoms herlighet få se.*

*Så leder du ved Allmakts hånd
min veg — og la din gode ånd
få helge sinn og tanker så,
jeg kan blant helgenskaren stå.*

Karl Stiansen.

Din messe og ditt liv.

(Forts.)

JESU VIRKELIGE NÆRVÆR.

Konsekrasjonens øyeblikk nærmer seg.

Presten vil enno en gang gjenta de samme bevegelser, uttale de samme ord, fullbyrde det samme mysterium som Jesus skjærtorsdag.

Du har nådd messens midtpunkt. Det er den store stund da offeret skal frambæres, det vil si, Jesu offergave av seg selv både til Gud, sin Fader og til menneskene, Hans brødre.

Jesus vil i dette viktige øyeblikk bringe som offer sitt kjød og sitt blod, sitt hjertes tristhet, sin dødsangst og sin døds martyrium. — Han vil ofre de lidelser, de smerter som Han har utstått — ikke slik som de fleste mennesker utholder sine — av ærgjerrighet, for fornøyelser, penger — ikke ved å gjøre opprør, ved å klage, ved å nekte å forstå betydningen av smerten, men slik at den uendelige verdi som er knyttet til hans lidelse, oppveier den umåtelige sum av de menneskelige lidelser som sløses bort, som vanhelliges og går tapt.

Jesus vil være på alteret som fordum på korset, men ikke for å lide og dø, men for å ofre sine lidelser og sin død, — slik som Han ofret dem på Golgata. Han ofrer dem som løsepenger, som vederlag for Guds åsyn, for alt det gode som menneskene, hans brødre, har unnlatt å gjøre, for alt det onde de har begått.

Men når Jesus stiger ned på alteret for der å ofre seg for hele menneskeheten, så kommer Han først spesielt for deg som er til stede ved messen, for deg som ofrer Ham sammen med Hans prest, som ofrer deg sammen med Ham selv. Tenk på det! For Han vil komme. Han vil virkelig være til stede foran deg.

Denne hostie som bare for et øyeblikk siden ikke var annet enn noe brød, vil bli din Kristus. Tenk på det! Dette er den største begivenhet som du kan være til stede ved på jorden! Og du tar del i denne begivenhet, du samarbeider med den.

Hvilken lykke er det ikke, men også hvilke forpliktelser følger ikke av et slikt samarbeid for hele din uke, for hele ditt liv!

Du som har sett, du som sammen med presten har villet denne forandring av brød og vin til Kristi legeme og blod, vil ikke du også «vie» ditt liv — det vil si forandre et helt menneskelig liv til et virkelig guddommelig liv? Vil du ikke forandre til noe «guddommelig» det som i ditt liv er altfor menneskelig, altfor lavt og altfor usselt?

Kristus er til stede under brødets og vinens skikkelser. *Han lever også i deg. Han lever i deg — i din døpte sjel hvis du er i nådens stand — like så virkelig som i dette forvandlede brød, skjønt på en annen måte. Han skjuler seg i deg likesom i denne hostie.*

Måtte vi oppdage Ham, gjenfinne Ham i deg og måtte du bære Ham til andre ved dine ord, ditt eksempel, din kjærlighet, likesom presten no straks vil bringe dette forvandlede brød til de kristne som venter på det!

Og no som Jesus virkelig er til stede foran ham, gjør presten flere korssets tegn, til minne om det redskap som dette legeme ble naglet til og dette blod utøst over. Presten bøyer flere ganger kne for å gi uttrykk for sin tilbedelse.

Du må be inderlig i disse første øyeblikk hvor Jesus virkelig befinner seg på alteret. Disse øyeblikk er så korte og Jesu bønn til Faderen er så glødende! Ta av hele ditt hjerte del i denne bønn.

Jesus minner Faderen om at Han har ofret og frem-

deles og alltid ofrer sitt liv, sin død, hele sin kjærlighet, sin evige bønn for oss.

Og du må no — likesom under offertorium — tenke over hva du har å gi. Noen bestrebelse i ditt liv som kristen som du kan forene med Kristus? Noe å fornekte? Hvilken garanti kan du gi for framskritt i framtiden?

Mens presten no slutter Canon, vil han be at Gud, Faderen, i Kristus finner all sin herlighet og ære! Og du? *Er ditt liv til Guds ære? Kan Han være stolt av å regne deg for et av sine barn? Er du virkelig Hans apostel? Hva mer vil du gjøre for ham i framtiden?*

(Forts.)

Hechjemme —

Oslo. St. Olavslagetets årsmøte ble avholdt 7. febr. 1943. Arsberetning og revidert regnskap ble fremlagt uten at det foranlediget noen bemerkning fra generalforsamlingens side. Arets økonomiske resultat var tilfredsstillende og lagets medlemstall var ytterligere steget. — Valget ga som resultat: Formann: avdelingssjef E. Mikkelsen, styremedlemmer: fru Fransiska Kristensen, frk. ne Mildri Hoch-Nielsen og Eddie Ellefsen, kontorist Karl Abry og arkitekt Georg How. Frk. Hoch-Nielsen, herr Mikkelsen og herr Abry var også medlemmer av det gamle styret. Sokneprest, dr. Sund, er lagets geistlige leder. — Under møteposten eventuelt, framkom et av medlemmene, frk. Inger-Louise Abrahamsen, med et forslag om å legge St. Olavslagetets vanlige møter om i en retning som mere tilfredsstillende behøvet katolsk aksjon. Pastor Sund redegjorde for grunnen til at denne side av lagets virksomhet i den seinere tid var blitt mindre påaktet. For øvrig var inntrykket at forslaget hadde alles bifall. — Til slutt takket den avgående formann, herr Rostad, for seg, samtidig som han takket det annet medlem som no forlater styret, frk. Randi Strath, for det store og sjeldent dyktige arbeid hun hadde nedlagt i St. Olavslagetets styre gjennom mange år. Pastor Sund takket deretter herr Rostad for behagelig samarbeid i hans formannstid og håpet at hans friske impulser og lette arbeidsmåte måtte fortsette i styret. — Før generalforsamlingen ble hevet, takket den nye formann for den tillit som var blitt vist ham og oppfordret de tilstedeværende til å være styret behjelpelig med å gjøre alle i menigheten til aktive medlemmer av St. Olavslaget.

E. M.

Stabekk. Det herværende ledd av St. Olavsforbundet avholdt årsmøte torsdag 28. januar. Soknepresten, pater Rommelse og samtlige styremedlemmer var til stede. Til behandling forelå: Arsberetning, regnskap, valg. Av årsberetningen framgikk at forbundet i 1942 har hatt et rikholdig program med mange interessante foredrag, div. opplesning og god musikalsk underholdning ved siden av. Dessuten er et bibliotek opprettet — av norske, katolske bøker. Regnskapet ble lest opp av kassereren og vedtatt. — Deretter var det valg. Alle var meget fornøyd med det gamle styre og vilde helst det skulde fortsette. Men samtlige fraba seg gjenvall. Det nye styre ble da: herr disp. Markussen formann, fru Jørgensen kasserer og frk. E. Berg sekretær. Revisor ble frk. B. Sævig og herr W. Olafsen bibliotekar. Den avgitte formann takket det gamle styre for godt samarbeid og rettet en særskilt takk til frk. B. Sævig som i mange år har vært foreningen til uvurderlig nytte både som sekretær og kasserer. Samtidig ønsket han det nye styre til lykke. — Så fulgte siste post på programmet: bevertning med sjokolade og smørbrød, etterfulgt av musikk og opplesning.

Sekr.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.